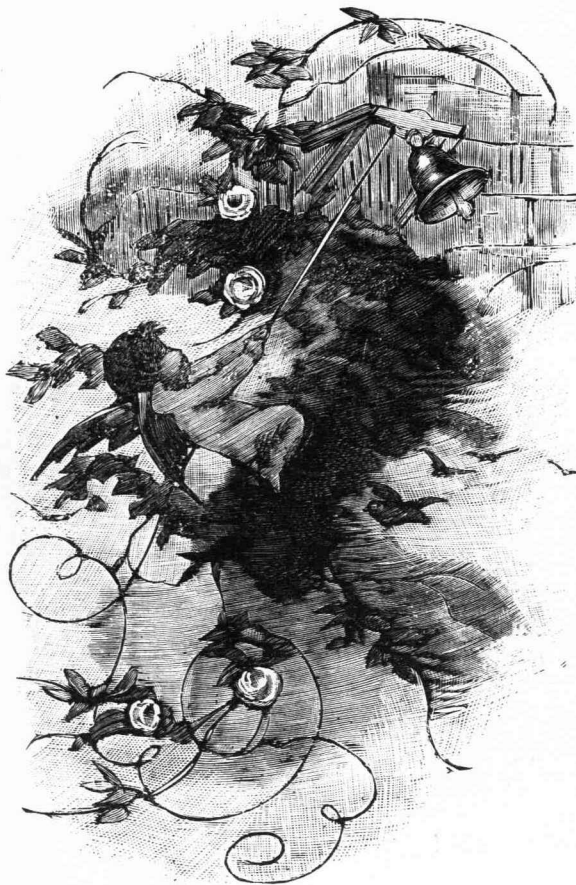

ΚΟΡΗΣ ΨΥΧΗ

ΟΜΟΛΟΓΩ, ὅτι τὴν μεγίστην παρηγορίαν εἰς τοὺς πόνους μου, εἰς τὰς θλίψεις μου, εἰς τοὺς παροξυσμούς τῆς **μανίας τῆς ἀναλύσεως**, εὕρισκω ἐν τῇ ἀναγνώσει, τὴν μόνην ἴσως. Μετὰ τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην σελίδα τὰ νεύρα, ὡς διὰ μαγείας ἀρχίζουσι καταστελόμενα, μία δὲ γλυκύθυμος γαλήνη διαχύνεται καθ' ὅλον τὸ σῶμά μου. Νέαι παραστάσεις ἀποδιώκουσι τὰς ἀλγεινὰς σκέψεις, συμπνίγουσι τὴν *idée fixe*.

Παραδόξως ὁμως ὅσον ἀλγεινότερα εἶναι αἱ σκέψεις μου, ὅσον ἰσχυρότερος ὁ πόνος μου, τόσον ἔχω ἀνάγκην σοβαρωτέρου βιβλίου.

Μοῦ ἔτυχε—μὴ γελάσετε—να διέλθω ἐν σχετικῇ ἡρεμίᾳ τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς ἀπωλείας γυναικός, ἣν ὑπερηγάπων, ἐν τῇ ἀναγνώσει λιθογραφημένης **ἀναλυτικῆς γεωμετρίας!**

Ἐπάρχουσιν ὁμως καὶ στιγμαί, τοσοῦτον παραφόρως ἀλγειναί, ὅ

ἐρεθισμὸς τῶν νεύρων τόσοσ ἰσχυρός, ἡ προσήλωσις εἰς τὴν ἀλγοῦσαν ἰδέαν τόσοσ παραληρητικὴ, ὥστε πᾶσα ἀπόπειρα πρὸς ἀνάγνωσιν καθίσταται ἀπολύτως ματαια.

* Ἀσπλος πρὸ τοῦ πάθους σου καταλαμβάνεσαι ὑπὸ τῆς τρομερᾶς προαισθήσεως, ὅτι παραφρονεῖς.

Εἰς μίαν τοιαύτην στιγμὴν πρὸ ἡμερῶν εὐρισκόμενος καὶ ἀγνοῶν τί νὰ κάμω, ἐξαντλήσας ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ κοιμηθῶ, ἤνοιξα ἐν κιβώτιον ἐν ᾧ διατηρῶ διαφόρους ἀναμνήσεις.

Νευρικός, ὡς ἤμην, ἀνετίναξα δύο ἢ τρεῖς φακέλλους καὶ πακέτα καὶ ἔρριψα τὸ βλέμμα μου εἰς τὸν βυθὸν αὐτοῦ, ἔνθα οἱ ὀφθαλμοί μου συνήντησαν δύο πακέτα ἁμῶ δεδεμένα.

Τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν : *Ἀναμνήσεις Βιέννης 1883*, τὸ ἕτερον *Ἀναμνήσεις Βιέννης 1888*.

Τὰ πακέτα αὐτὰ εἶχον ν' ἀνοίξω τοῦλάχιστον πρὸ τριετίας, δι' ὃ καὶ ἡ ἐλπὶς μήπως αἱ παλαιαὶ αὐταὶ ἀναμνήσεις ἀπασχολήσωσι πρὸς στιγμὴν τὸν νοῦν μου μὲ ὤθησε νὰ τὰ ἀνοίξω.

Ἄλλ' ἐνῶ ἔλυον τὸν συγκρατοῦντα ἀμφοτέρα ἱμάντα, μία φωτογραφία ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Τὴν ἀνήγειρα.

Ἦ εἰκὼν παρίστα κόρην.

Μέλαινα κόμη οὐλόθριξ, μεγάλοι ὀφθαλμοὶ μὲ κατὰμαυρην κόρην, μὲ κυανίζον τὸ λεύκωμα, ὠχρὸν τὸ πρόσωπον, στόμα εὐρέως ὑπανοιγόμενον ἐν γέλωτι ἐπὶ παλλεύκων ὀδόντων καὶ ὁ κορμὸς, κορμὸς κόρης, ψευδῶς ἰσχνῆς, μὲ μικρὰ κοκκαλάκια, περιενδεδυμένος δι' ἀρκετῆς σφριχός.

Ἀνέλαθον τὴν εἰκόνα ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ προσεπάθησα ν' ἀναμνησθῶ.

*
* *

Διάβολε ! — εἶπον κατ' ἑμαυτόν !

Ἦ Γκάμπυ !

Πῶ ! Πῶ ! χρόνια πού πέρασαν !

15, ἂν ἀγαπᾶτε !

Τὴν εἶχα γνωρίσει ἔτσι τυχαίως.

Μίαν ἡμέραν ἐπλέομεν ἐπὶ ἐνὸς τῶν μικρῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Δουνάβειος πρὸς τι περίχωρον τῆς Βιέννης.

Ὁ Ἰωαννίτης καὶ ἐγώ.

Ὁ καυμένος ὁ Ἰωαννίτης, ὁ κουνιάδος τοῦ κελοῦ μου φίλου τηλεγραφητοῦ K.

Μία τῶν εὐγενεστέρων καρδιῶν, μία τῶν ἀγνοτέρων ψυχῶν ἐξ ὧν ἐγνώρισά ποτε.

Ἄπέθανε σχεδὸν εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

Ἐπλέομεν λοιπόν.

Ἐγὼ διατηρῶν εἰσέτι τὴν θορυβώδη εὐθυμίαν μου, ἣτις ἀπέπτη πλέον διὰ παντός, αὐτὸς βασανιζόμενος ἀπὸ τὸν λάρυγγά του.

Εἰς μίαν ἀπεσβάθραν εἰσήλθον δύο κυρίαι. Ἡ μία ὑψηλή, μὲ πλουσίαν σάρκωσιν, μὲ ἐκτάκτου κάλλους κεφαλὴν, ἡ ἄλλη πολὺ νεωτέρα, ὁμοία πρὸς τὴν εἰκόνα, ἣν σὰς περιέγραψα.

Ἡ προσέλευσις τῶν δύο τούτων κυριῶν μᾶς ἔκαμε νὰ καθίσωμεν καλλίτερα, νὰ διακόψωμεν τὴν συνομιλίαν μας, νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν μας ὅλην πρὸς αὐτάς.

Ὁ Ἰωαννίτης μετ' ὀλίγον ἐστράφη πρὸς με καὶ δεικνύων με τοὺς ὠραισιότατους ὀδόντας του, τὰς ὠχρὰς ἐκ τοῦ πόνου παρειάς του μοὶ εἶπε :

— Γιὰ νὰ περάσουμε τὴν ὥρα πρέπει νὰ τὲς κάνουμε λίγο κόρτε.

Ποιὰν προτιμᾶς ;

— Μοῦ εἶναι ἀδιάφορον !

— Ὅχι, πὲς μου.

Εἶδον τὸ βλέμμα του τὸ ὁποῖον ἐστρέφετο πρὸς τὴν μεγαλητέραν κυρίαν, ἐγνώριζον τὰ γούστα του, τὰ ὁποῖα ἦσαν πάντοτε ὑπὲρ τῆς πλήρους σαρκώσεως καὶ ἀδιαφορῶν ἄλλως τε πράγματι ἀπῆντησα :

— Μά ! τὴν μικράν.

— Καλά ! Περίλαθέ την. Ἐγὼ τὴν μεστωμένην !

Ἡμεῖς ἠμιλούσαμεν ἑλληνικὰ.

Αὐτὰὶ σλαυικὴν τινὰ διάλεκτον.

Ἡθίλησα νὰ ἐνοήσω εἰς ποίαν φυλὴν ἀνήκων, φυσικῶς καὶ ἡ προσοχὴ αὐτῶν ἐστράφη, ὡς πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ δι' ἡμᾶς.

Μετὰ τὰ πρῶτα βλέμματα, ὁ Ἰωαννίτης παρετήρησεν, ὅτι ἡ μεστωμένη δὲν εἶχε ποῦ νὰ στηριξῆ τὸ πόδι τῆς καὶ ἀμέσως ἐγερθεῖς τῇ προσέφερε μίαν καρέκλαν.

Ἡ κυρία ἐχαίρετίσεν ἐπιχαρίτως.

Ἐγὼ ἀντελήφθην, ὅτι ὁ ἥλιος πρέπει νὰ τὰς ἐπήραζε καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν δευτέραν ἐπρότεινα ν' ἀλλάξωσι θέσιν.

Ἡ πρότασίς μου ἀπερρίφθη, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς κόρης ἐπρόδωσαν βαθμὸν εὐγνωμοσύνης ἀρκούντως ἐνθαρρυντικόν.

Εἶτα ἐπῆλθε σιγή, μία παῦλα ἀρκούντως στενόχωρος.

Ἄλλ' ἡ ἔκτακτος καὶ λίαν ἀξιεπαινος φιλομάθεια τοῦ Ἰωαννίτου θέλοντος καὶ καλὰ νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα καὶ τοῦ τελευταίου χωρίου παρὰ τὸν Δούναβιν, διέλυσε τὴν ψυχρότητα καὶ ἐπέφερε τὸ ἰδιαίτερον ἐκεῖνο εἶδος τῆς γνωριμίας, τῆς γνωριμίας τῶν ταξειδεύοντων, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ιδιότητα ν' ἀντιπροσωπεύῃ πολυχρόνιον φιλίαν.

Ἐγνωρίσθημεν.

Ἄμφοτεραί ἦσαν Πολωνίδες.

Ἡ πρεσβυτέρα ὅ,τι εἶχε φθάσει ἐκ Μόσχας διὰ νὰ διέλθῃ ἡμέρας τινὰς ἐν Βιέννῃ.

Ἡ νεωτέρα ἦτο κόρη ὄρφανή, φίλης παλαιᾶς τῆς πρώτης. Διέμενε δ' ἐν Βιέννῃ παρὰ τινι οἰκογενείᾳ, σπουδάζουσα εἰς τὸ Ὁδεῖον ἀπαγγελίαν.

Ἐξήλθομεν ἡμοῦ εἰς Κάλιμπεργ.

Ἐδειπνήσαμεν ἡμοῦ, ἀποχωριζόμενοι δ' ἐν Βιέννῃ, ἐλάβομεν τὴν ὑπόσχεσιν νὰ κάμωμεν ἡμοῦ μετὰ τῶν κυριῶν τούτων μερικὰς ἐκδρομὰς εἰς τὰ πέριξ.

*
**

Παρῆλθεν εἰς μὴν.

Ἡ κυρία ἐκ Μόσχας ἀνεχώρησεν.

Ὁ Ἰωαννίτης ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας.

Ἐγὼ ἐξηκολούθουν βλέπων τὴν Γκάμπυ.

Τὴν ἀνέμενον κάθε πρωὶ ἐπὶ τῆς προκυμαίας τοῦ Βῆ μεταβαίνουσαν εἰς τὸ Ὁδεῖον καὶ τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν τὴν παρελάμβαναν καὶ ἐκάμνομεν μικροὺς περιπάτους.

Τὴν συνεπάθησα πολὺ τὴν Γκάμπυ, δὲν πιστεύω νὰ τὴν ἠγάπησα.

Αὐτὴ μὲ ἠγάπησε μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς μυστηριώδους καὶ ποιητικῆς ψυχῆς τῶν σλαύων.

Ἐν τούτοις ἐν ᾧ πρὸ μηνὸς ἐγνωρίζομεθα, οὐδέποτε τῇ εἶχον εἰπεῖ μίαν λέξιν ἐρωτικὴν, αὐτὴ οὐδέποτε μοὶ εἶχε θλίψει τὴν χεῖρά μου.

Εἰς τοὺς περιπάτους μας ὠμιλοῦσαμεν περὶ θεάτρου, περὶ δραμάτων, αὐτὴ μοὶ ἀπήγγελλε θαυμάσια Πολωνικὰ τραγούδια, ἐγὼ τῇ ἀνέλυον τὴν Ἀντιγόνην τοῦ Σοφοκλέους ἢ τὴν Ἠλέκτραν.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ περίπατοί μας κατέστησαν μακρυνότεροι καὶ ἓνα σάββατον βράδῳ τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ μοὶ λέγει ἡ Γκάμπυ:

— Μίαν καλὴν εἶδησιν ἔχω νὰ σοῦ δώσω. Ἄρριον ἡ συγγενικὴ οἰκογένεια παρὰ τῇ ὁποίᾳ μὲν μεταβαίνει εἰς τὸ Μπροῦκ διὰ δύο ἡμέρας. Θὰ μείνω μόνη, ὀλομόναχη. Ἐλα νὰ προγευματίσης μαζί μου καὶ ἔπειτα πηγαίνομεν εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Ἐδέχθην μετὰ χαρᾶς.

Ἐν τούτοις ὄλον τὸ βράδῳ ἤμην νευρικός. Τὴν νύκτα δὲν ἠδυνήθην νὰ κοιμηθῶ.

Ὅταν ἔφθασεν ἡ ὥρα διὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὴν οἰκίαν της ἐδίσταξα. Σχεδὸν ἐφοβούμην.

*
**

Μετέβην ὅμως.

Ἡ Γκάμπυ μ' ἀνέμενον εἰς τὸ παράθυρον.

Εἰσῆλθον.

Ἦτο πολὺ ὠραία ἡ Γκάμπυ τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην. Ἀπὸ ἰδιαιτέρων κοκκεταρίαν ἐφοροῦσε τὴν στολὴν τῶν Πολωνίδων γυναικῶν.

Τὰ κατὰμαυρα μαλλιά της, οἱ ὀφθαλμοὶ της, ἀντετίθεντο πρὸς τὰ φαιδρὰ χρώματα τοῦ φορέματός της.

Τὸ πρόγευμα ὑπῆρξεν εὐθυμότερον.

Ἐπλησίασα πρὸς τὴν Γκάμπυ καὶ ἐναγκαλιζόμενος τὴν κεφαλὴν της :
— Γκάμπυ—σ' ἀγαπῶ τῆ εἶπον.

Καὶ ἐκείνη :

— Πολύ, πολύ ! Κόλια μου !

— Μέχρι θυσίας ;

— Καὶ πέραν αὐτῆς !

*
* *

Χωρὶς κανὲν ἐρύθημα, χωρὶς καμμίαν μετάνοιαν, χωρὶς κανένα φόβον διὰ τὸ μέλλον ἡ Γκάμπυ ἔσιαζε τὰ μαλλιά της εἰς τὸν καθρέπτην καὶ εἶτα στρεφομένη πρὸς με μὲ μελαγχολικώτατον μειδίαμα καὶ φιλοῦσά με εἰς τὸ μέτωπον :

— Ἄκουσε, Κόλια ! Φύγε τώρα καὶ μὴ ξανάλθῃς ποτέ ! Σ' ἀγαπῶ, σοῦ τὸ ἀπέδειξα ! Ἄλλ' ἡ εὐτυχία μας ἐδῶ πρέπει νὰ λήξῃ. Εἶσαι ξένος, θὰ φύγῃς μίαν ἡμέραν καὶ ἐγὼ ἔχω καθήκοντα πρὸς τὰ μικρά μου ἀδελφία. Θὰ ἐπιστρέψω στὴν Κρακωβίαν, ὅπου θ' ἀρραβωνισθῶ.

Φύγε ! »

Τὴν ἐκύτταξα καλὰ, ἠγέρθην, τὴν ἐφίλησα καὶ ἔφυγα.

Ἐκτοτε ὡσάκις ἐπαναβλέπω τὴν εἰκόνα της σκέπτομαι :

— Μ' ἠγάπα ἄρα γε ἡ Γκάμπυ ;

(Μάιος 1897)

Ν. Ι. ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ

ARTURO GRAF

Γ Ι Α Τ Ι ;

Ποιὰ νᾶσαι ἐσὺ ποῦ μοῦ μιλεῖς κρυμμένη
ἐκεῖθε ὅπου δὲν ζῆ ψυχὴ καμμία,
γιατὶ ἡ μορφὴ σου μοῦ εἶνε πάντα ξένη
κι' ὅμως σιμά μου ζῆς, σκληρὴ καρδιά ;

Γιατὶ πικρὴ βαρεῖα μελαγχολία
σὰν τὸ μολύβι μὲς τὸ νοῦ βαραίνει,
γιατὶ μοῦ σβύεται κάθε μιὰ εὐτυχία
καὶ τὸννειρό μου περαστὸ διαβαίνει ;

ADA NEGRI

Ν Ε Κ Ρ Ο Φ Ι Δ Ι

Μέσα στὰ χόρτα μίαν αὐγὴ εἶχε μονάχο ἀνθίσση
ἓνα γιουλάκι πρόσκαιρο, μικρό·
ἦταν τ' ἀγέρι δλόψυχρο . . . καὶ πρὶν ἀκόμη ζήσῃ
ἔπεσε ἐκεῖ νεκρό.

Στὰ χεῖλη μου γιὰ μιὰ βοαδεῖα εἶχε γιὰ σένα ἀνθίσση
ἓνα φιλὶ βγαλμένο ἀπ' τὴν ψυχὴ·
τὴν κεφαλὴ σου ἐγύρισες . . . καὶ πρὶν ἀκόμη ζήσῃ
ἔσβύσθη τὸ φιλί.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ, Ζάννουθς 1897)

ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ